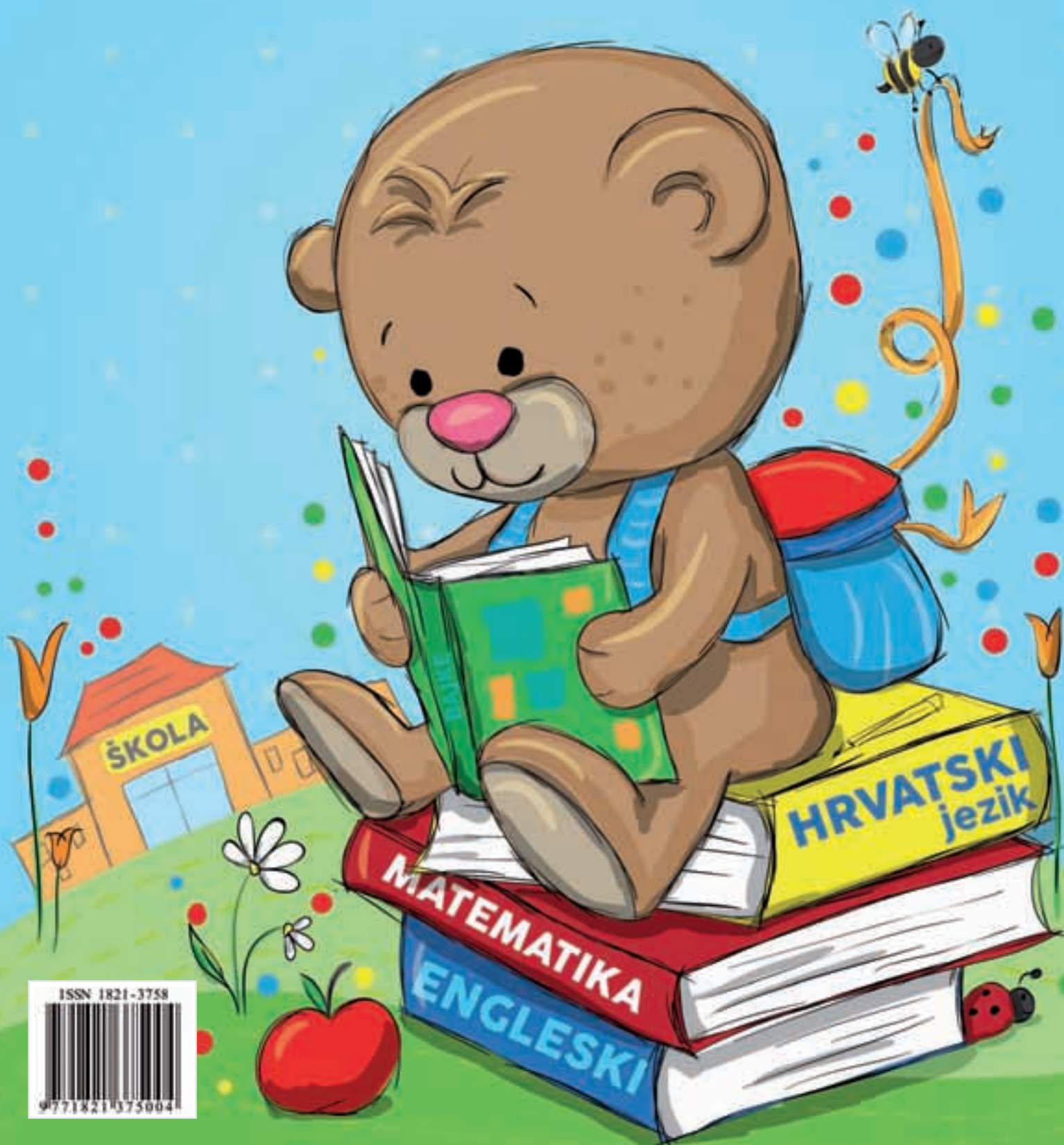

HRCKO

DJEČJI PODLISTAK »HRVATSKE RIJEČI« - BROJ 131/132 - KOLOVOZ/RUJAN 2015.

ISSN 1821-3758

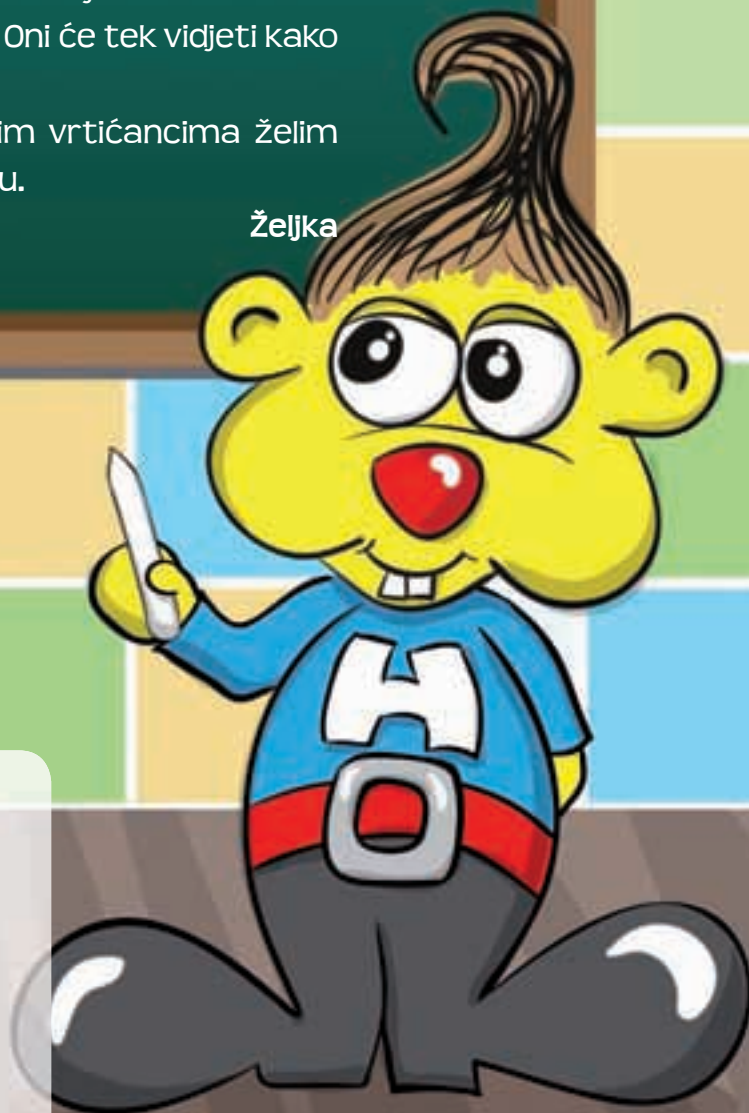
9 771821 375004

Dragi Hrckovi prijatelji!

Još jedna školska godina je pred nama. Nadam se da ste je započeli s veseljem, no ako niste, to se još uvijek može popraviti. Ljetni je odmor je gotov, no sjećanja na njega neće tako brzo izbljediti. U tome će vam pomoći i ovaj dvobroj Hrcka. Znam da su mnogi od vas bili na Etno kampu, koji je i ove godine bio izvrstan. Neki su išli s prijateljima iz škole na more, mnogi su se gostili, družili s prijateljima, kupali na bazenima... uh, popis bi bio poduži kada bismo sve nabrojili. Ono što je novo u ovome broju jesu naši novi prijatelji – prvašići koje po prvi puta svečano pozdravljamo i veselimo se što su se upisali u hrvatske odjele. Oni će tek vidjeti kako će nam skupa biti lijepo.

Svima vama školarcima, pa i malim vrtićancima želim sretnu i uspješnu novu školsku godinu.

Željka

Impresum

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Urednica izdanja: Željka Vukov
Suradnici: Bernadica Ivanković, Vesna Huska, Ivana Petrekanić-Sič,
Marina Pluković, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić,
Vladan Čutura i Petar Tikvicki
Lektorica: Katarina Vasiljčuk
Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi
Dizajn i ilustracija: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov
Obrada fotografija: Nada Sudarević
E-mail: hrhrcko@gmail.com

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Prvašići hrvatskih odjela

OŠ »Ivan Milutinović« Subotica

OŠ »Sveti Sava« Subotica

OŠ »Ivan Milutinović«
Mala Bosna

OŠ »Matija Gubec« Tavankut

OŠ »Matko Vuković« Subotica

Stotinu djece na Etno kampu

Jeste li bili ove godine na Etno kampu? Ako jeste, onda ste vi jedno od onih stotinu djece koja su uživala u VIII. Etno kampu, a ako niste, onda pročitajte sljedeći tekst i pogledajte fotografije u sredini Hrčka te doznajte što ste sve propustili.

Kao i svake godine tražilo se mjesto više. Mnogi su htjeli biti sudionici Etno kampa koji je održan od 24. do 28. kolovoza u Subotici. Program je bio bogat i interesantan, gotovo je nemoguće sve opisati što se događalo tijekom tih pet dana. Pokušat ćemo vam to bar malo predstaviti.

KREATIVNO-MANUALNE RADIONICE

Ponuda je bila odlična, za svakoga po nešto. Koristili smo prirodne materijale i one za reciklažu i tako naučili čuvati okoliš. Pravili smo čardake od slamčica, kao i zmajevе od kojih su neki uspješno poletjeli. Svake godine koristimo PVC boce, ovoga puta smo od njih izradili prekrasne narukvice koje smo ukasili lakovima za nokte i šljokicama. Sa silikonom smo pravili privjeske za lančiće u obliku srca ili križa. Posebno smo uživali u pravljenju brojnih cvjetnih kombinacija: ogrlica, ukosnica, rajfova i gumica za kosu, broševa i slično. Oslikavali smo i bojama staklenke, ali i salvetama ukrašavali posudice i limenke. To se zove Decoupage tehnika. Od potrošenih rola papirnih ubrusa i malo mašte napravili smo sebi pernice za novu školsku godinu. Izrađivali smo i ukrasne kutijice i vrećice za darove.

KUHARSKA RADIONICA

Već četvrtu godinu u kampu imamo kuharsku radionicu u kojoj je zaista bilo zabavno. Doznali smo kako se pravi Barátfűle. Točnije doznali smo što je to. Bilo je raznih tumačenja, ali jednostavno rečeno - to su vam kao gomboci, ali nisu.

FOLKLOR

Naš Etno kamp je i po tome etno što uvijek nešto naučimo o narodnim običajima, pa smo se oprobali i u folkloru. Naučili smo plesati dva plesa: Srdim se dušo i Kad se Cigo zaželi.

TAMBURAŠKA RADIONICA

Folklorce su naravno pratili tamburaši, koji su vrijedno i strpljivo vježbali ove dvije igre. Na koncu smo skupa nastupili.

MODERAN PLES

Naučili smo plesati Nizozemski ples i jedan afrički sa suvremenim elementima. Pjesma je svima poznata, to je Waka, waka i Afrika.

DRAMSKA RADIONICA

Kampovci se najviše zapravo vole družiti i šaliti, a to im najbolje ide u glumi. Već prvoga dana zainteresirani su se prijavili i čekali svoju ulogu. Posljednjeg dana izveli su komad »Igramo se grada« autora Tina Kolumbića u kome je publika uživala.

DUHOVNA RADIONICA

Nemojte misliti da smo mi bili stalno neozbiljni. Kampovci su imali i duhovni program, točnije duhovnu radionicu nakon koje je smo napravili prekrasni mozaik, puzzle s našim imenima. Jer mi smo jedna zajednica.

SVETA MISA

Kao zajednica smo rado sudjelovali i u svetoj misi koju je služio vlč. Dragan Muharem uz pomoć vlč. Marka Forgića. Misa je prenošena i na valovima Radio Marje.

DUHOVNO PJEVANJE

Već dugi niz godina se družimo s Nikolom i Anitom iz Proroka i svi smo sretni zbog toga. Ovoga puta smo pjevali Srce predajem ti i Jerihonske zidine.

IZLET I DJEČJE SEOSKE IGRE

I ove smo godine jedan dan bili na izletu. Išli smo u Žednik. Posjetili smo salaš obitelji Mirka Čipaka gdje su nas više nego lijepo ugostili. Iskoristili smo taj dan i za igru i glumu, ali ovaj dan ćemo pamtit i po dječjim seoskim igrama koje su bile originalne. Što sve nismo radili? Trčali, nosili vodu, mrvili kukuruz, prenosili ga nogama iz košara u lončić, izduvavali brašno iz tacne i drugo. Bilo je ekstra!

TRADICIJSKO PJEVANJE I SVIRANJE

Naučili smo i kako su to nekad pjevali naši stari, al' onako pravo - tradicijski. Profesorica Tamara Štricki iz Glazbene škole je sa skupinom djevojčica u kampu pripremila dvije stare hrvatske pjesme, jednu bujevačku i jednu šokačku. Nekad je druženje bilo nezamislivo bez gajdaša pa je Zdenko uz svog mentora Augustina vrijedno vježbao u kampu i nastupio na završnoj priredbi.

POSJET HRCKA

Hrcko voli djecu i trudi se uvijek biti tamo gdje smo mi, pa nas je i ove godine posjetio. Naravno, ne praznih ruku. Donio nam je torte koje smo u slast pojeli.

ZAVRŠNA PRIREDBA I PRODAJNA IZLOŽBA

Željeli smo svima pokazati ono što smo doživjeli ovih pet dana u Etno kampu. Svi smo jedva čekali petak, ali smo bili i tužni jer je to bio i posljednji dan našega druženja. Za završnu priredbu pripremili smo bogatu prodajnu izložbu uradaka nastalih kroz ovih pet dana. Sve je brzo planulo. Znači da je bilo lijepo.

B. I.

Nada Mihelčić

MEDALJA ZA HRABROST I DRUGE PRIČE

Jeste li se nekad povelili za stereotipima? Nažalost, svi smo nekada tako postupili. No, ne treba uvijek vjerovati prvom dojmu koji nepoznati ostave na nas. Treba svakome i uvijek pružiti priliku da se dokažu, mogli bi nas i ugodno iznenaditi. Vidjet ćete kako se, naizgled neugledni, slabi i siromašni često pokažu u sjajnom svjetlu, pa poželiš da upravo netko od njih bude tvoj najbolji prijatelj. To upravo poručuje i Nada Mihelčić u svojoj knjizi »Medalja za hrabrost«. Knjiga sadrži četiri priče za koje nitko od nas nije posve siguran jesu li se doista dogodile, ali mislim da će vam se jako svidjeti, posebice vama koji ste učenici trećeg, četvrtog ili petog razreda. Govori i o dobrobitima imanja kućnih ljubimaca, jer nas uče biti boljim bićima, o važnosti prijateljstva i svim drugim, malim i jednostavnim, ali važnim i nadasve ljudskim vrlinama.

Nenametljivo poučna i pozitivna knjiga.

STIHOJUPCI

Jesen stiže, voće i povrće se niže...

General Patlidžan

Večeri jedne u moj san
dođe General Patlidžan.

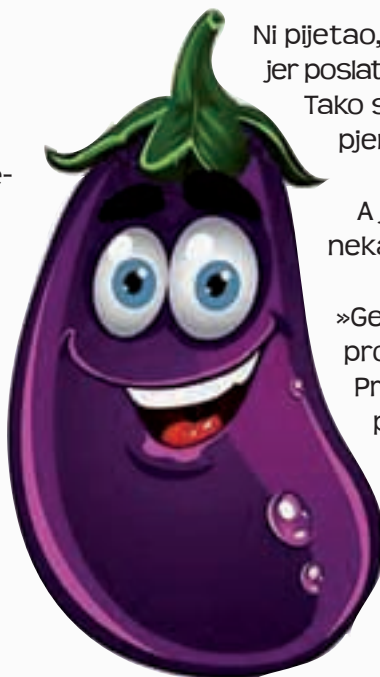
U lila odijelu i zelenoj kapi,
obučen smiješno kao šegr
grt Hlapić.

Al' i nije tako dobar i blag:
zločest je, vidi se, kao
vrag.

Tada mi reče, mrk i ljut:
»Neka mi nitko ne stane
na put!«

Za mnom je vojska od
rajčica trista,
a sve ih vodi jedna glista.

U vojsci mojoj još su dvije buče,
neka se nitko sa mnom ne tuče!

Ni pijetao, ni pas, ni raca,
jer poslat ću im četvu strašnih krastavaca!
Tako se prisjetio strašni General,
pjeneći se stalno kao morski val.

A ja mu rekoh sve u brk,
neka i on vidi da nisam zvrk:

»Generale Patlidžane, ja sam
protiv rata!
Protiv rata je i moja mama
protiv rata je i moj tata!«

Uplašio se tada General
Patlidžan
i otišao tužan i razočaran.

Dubravko Horvatić

Prigledila: B. I.

Na slovo, na slovo A Otkrij što znače ove rečenice:

Abrašljiv Albe se cilo jutro adustiro. Po svom adetu, sio je na ajziban i očo na misu u varoš. Dobro da je pono ambrel, jer ga u varoši zatekla ampa. Na povratku na salaš je podilio adrenoj dičici prid avlijom šečer sa proštenja. Ma, nek se ponekad i ancurationu – samo da su oni živi i zdravi i pobožni, mislio je Albe u sebi, alvatno dileći alvu.

ABRAŠLJIV – pjegav ili pigav;

ADUSTIRAT SE – dotjerivati se; uređivati sebe ili drugoga;

ADET – običaj

AJZIBAN – željeznica

AMBREL – 1. kišobran; 2. suncobran

AMPA – olujno nevrijeme; žestoka vremenska nepogoda;

ADREN – živahan, nestašan

AVLIJA – dvorište (kućno, salašarsko)

ANCURANJE – nestašluk, nestašno igranje

ALVATAN – 1. prostran, širok; 2. darežljiv

ALVA – slastica (od meda, brašna, oraha i dr.)

Napiši značenje svojim riječima:

Zovem se Marija Magdalena Huska

Pohađam 2.c razred OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici.

Živim s tatom Ladislavom (41 godina), mamom Vesnom (38 godina), braćom: Petrom (15 godina), Tomislavom (13 godina), Andrijom (11 godina), Ivanom (10 godina), Pavlom (4 godine) i Matejom (2 godine).

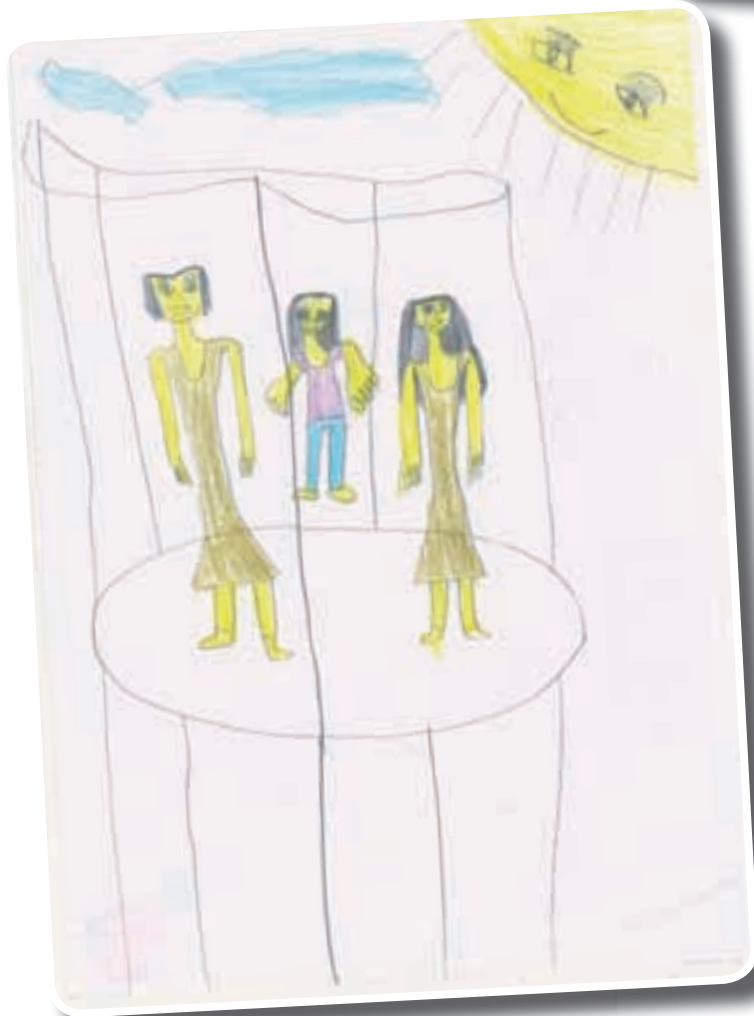
Kad odrastem bit ću balerina i liječnica.

VOLIM ići u posjet nađiki i majki (mojim bakama).

NE VOLIM kad se nečiji roditelji svađaju.

Volim plesati doma, plesala sam u školi na sekciji, a idem i na balet godinu dana. O, da! I volunteerka sam Radio Marije u emisiji »BOG NAM GOVORI«.

Volim imitirati likove iz crtića i jako sam rastegljiva.

Omiljena knjiga mi je Lovan Gotovan – Madonna i »Želim ti...«.

Omiljeni pjevač mi je Harry Styles iz »One Direction«, a pjesma »What Makes You Beautiful«.

Omiljeni predmeti u školi: tjelesni i likovni odgoj.

Najbolje prijateljice su mi Lea Vojnić Purčar, Irina i Tea.

Volim se igrati s drugaricama luna-parka.

Što misliš o Hrcku i koja ti je omiljena rubrika u Hrcku? Hrcko mi se jako sviđa, a najviše u njemu – rješavaljke.

Poruka ili pozdrav za kraj: YO!

Ovdje napiši ukoliko želiš nešto reći o sebi, a nismo te pitali:

»Crne oči rodila mi mama, a obrve ja garavim sama« (smijeh).

Priredila: B. I.

TRI NEBESKA DRUGA

Andeli smo »više klase«,
u raju nas sedam ima,
prva tri u rujnu krase
vaš kalendar, imenima!

TRI IMENA – TRI ZNAČENJA

Mihael = Tko je kao Bog!
Gabriel = Snaga Božja
Rafael = Božji liječnik

Sveto pismo na više mjesta govori o anđelima kao duhovnim bićima i Božjim glasnicima. Neke od anđela častimo nazivom ARKANĐEO. Spomenut ćemo imena trojice najpoznatijih, čiji spomendan slavimo 29. rujna. Ime svakog arkandela je duboko znakovito.

Prvi od njih nosi
ime MIHAEL.
Poznat je kao jedan od
vrhovnih anđela koji je
istjerao crne čete Lucifera.

St. Michael

Drugi, GABRIEL
je onaj koji je donio
glas s visina: »Marija će
roditi sina!«

St. Gabriel

Treći od njih, RAFAEL
je izliječio starozavjetnog
Tobiju, i bio mu
vjerna pratnja na
njegovom putu patnji.

St. Raphael

U prazne kvadratiće upiši posljednja dva slova kojima se završavaju imena trojice arkandela:

_ _ O H I M

Dobivena riječ u hebrejskom jeziku označava jedno od Božjih imena.

Priredila: Nevena Gabrić

Leptiri

teško uhvatljivi ljepotani

Leptiri (lat. naziv Lepidoptera) su red kukaca s dva para krila obraslih ljuskastim dlačicama koje se prekrivaju poput crijepova. Žive na svim kontinentima osim na Antarktici, a mnoge vrste su opasno ugrožene.

Kako su hladnokrvne životinje, žive u područjima do 2000 m nadmorske visine, a ponekad još i više, na toplim brdskim obroncima. Mužjaci leptiri su obično šareniji i življi, dok se kod nekih leptira pojavljuju znatne razlike u boji, prema godišnjem dobu. Bez krila, leptiri mogu biti dugi između 3 mm i 7 cm. Najveći među njima, vrste *Ornithoptera alexandrae*, mogu imati raspon krila i veći od 30 cm. Najmanjim leptirom se smatra patuljasti moljac s rasponom krila od svega 2 mm, dok najveću površinu krila ima leptir Atlasiz Jugoistočne Azije.

U svijetu je poznato više od 150 tisuća vrsta leptira.

Zanimljive činjenice o leptirima

- * Leptiri su kratkovidni. Obično ne vide dalje od 3 metra.
- * Nakon pčela, leptiri su drugi vodeći oprašivači.
- * Jedan od najboljih pokazatelja zdravog, uravnoteženog eko sustava, to jest čiste sredine, je mnoštvo leptira.
- * Leptir može položiti između 100 i 4.000 jaja.
- * Leptiri mogu vidjeti crvenu, zelenu i žutu boju. Osim ovih, oni vide i niz ultraljubičastih boja koje su nevidljive ljudskom oku.
- * Najbrži leptiri mogu letjeti 5,4 metara u sekundi, dok najbrže leptirice lete i do 11 metara u sekundi.
- * Leptiri mogu letjeti samo kada je temperatura između 27°C i 37°C.
- * Neke vrste leptirica nikada ništa ne pojedu u svom odraslom životu, jer nisu razvile usta, a i probavni sustav im je potpuno zakržljao još dok su bile gusjenice.
- * Mnogi leptiri mogu »okusiti« podlogu svojim nogama kako bi se uvjerali je li list na koji planiraju položiti jaja ukusna hrana za gusjenice ili nije.
- * Leptiri ne mogu preživjeti samo na nektaru. Oni piju vodu iz blatnjavih bara koje su pune neophodnih minerala.
- * Neke vrste leptira, poput Monarha, selice su i poznato je kako tijekom zime lete u toplije krajeve. Njihova migracija izgleda apsolutno fantastično, a sam put traje tisućama kilometara.
- * Peru ima preko 3.700 vrsta leptira - više od bilo koje druge zemlje na svijetu.
- * Prosječni leptir je težak kao dvije latice ruže.
- * Određene vrste leptira, kao primjerice Monarh, proizvode toksine koji obeshrabruju predatore da se njima hrane.

Leptiri žive samo jedan dan - istina ili zabluda?

Često se čuju priče kako leptiri žive samo jedan dan. Pitanje je radi li se o istini ili je ipak riječ o zabludi.

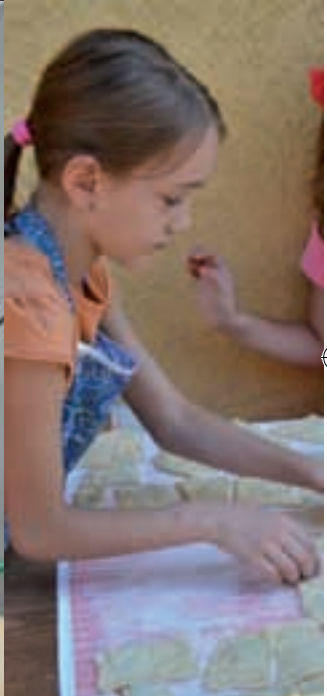
Životni ciklus leptira sastoji se od četiri dijela, pri čemu je svaki radikalno drugačiji od ostalih. Leptir kreće u svoj životni ciklus kao jaje. Iz jajeta se nakon 5 do 10 dana izlegne larva (gusjenica), koja se počinje hraniti i rasti tijekom iduća 2 do 4 tjedna, nakon čega se pretvara u kukuljicu. Unutar kukuljice dolazi do preobrazbe u leptira, koja traje 10 do 15 dana. Cijeli proces zove se metamorfoza (promjena oblika). Konačno, leptir izlazi iz kukuljice.

Koliko dugo žive leptiri ovisi o mnogo stvari. Prije svega o veličini i vrsti leptira, gdje žive i u koje doba godine postaju odrasle jedinke. Leptir manje veličine živjet će kraće od većeg leptira, ali to nije jedini faktor koji određuje životni vijek. Uz klimu, produženje životnog vijeka još ovisi i o životnom stadiju u kojem se nalazi leptir.

Postoje vrste leptira koje žive jedan ili dva dana (vrste *Lycaena phlaeas* i *Cupido minimus*), dok Monarh leptir može živjeti od 6 do 12 mjeseci. Ipak, prosječan životni vijek većine leptira iznosi oko dva tjedna.

Dakle, istina je da postoje leptiri koji žive jedan dan, ali zabluda je da se radi o svim leptirima.

Ljetovanje za 5

Učenici hrvatskih odjela i oni koji pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i ove godine su imali priliku ljetovati u Novom Vinodolskom. Odmaralište Crvenog križa Grada Zagreba je u svoje prostorije primilo učenike iz Vojvodine. Ljetovanje je organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće uz financijsku potporu roditelja.

More su posjetila djeca iz Bezdana, Sonte, Monoštora, Plavne, Vajske i Žednika, te učenici subotičkih škola koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u osnovnim školama Ivan Milutinović (Subotica i Mala Bosna), Sveti Sava i Matko Vuković.

Djeca su svakodnevno imala razne radionice, navečer ples, izbor naj frizure i druge zabavne aktivnosti, a osim što su uživali u sunčanju, kupanju i pohađanju škole plivanja, posjetili su Akvarij u Crikvenici, vozili se turističkim vlakom po Novom Vinodolskom, te uživali u lokalnoj kulturnoj manifestaciji Okolotorno (šetnja starim gradom uz glazbu i fotografiranje s likovima iz hrvatske povijesti). Najveća radost im je bila vožnja pedalinama (i spuštanje toboganom!) do obližnjeg pustog otočića Sveti Marin i stare crkvice na njemu, s kojeg su neki i doplivali do obale. Što reći, bilo je to ljetovanje za 5.

»Naša djeca« u Bratislavi

Predsjedništvo udruge Naša djeca je s učenicima hrvatskih odjela od 4. do 6. rujna gostovalo u Bratislavi u Slovačkoj. Posjetili su mjesto Hrvatski Grob, te se upoznali sa znamenitostima Bratislave. Razgledali su stari dio grada, dvorac, vidikovac, crkvu sv. Martina gdje je bila krunidba Marije Terezije, središte grada, kazalište, operu... Na prigodnoj manifestaciji sudjelovali su i učenici iz Subotice. Šestero djece prikazalo je dio naše tradicije obučeno u bunjevačku narodnu nošnju, a ostali sudionici su bili tamburaši, koji su pokazali glazbeni dio tradicije. Tijekom ovoga boravka na svom štandu su prikazali i rad slamarki, tradicijske predmete i domaće proizvode. Nedjelja je bila rezervirana za svetu misu i druženje. Pjevanje i sviranje pod misnim slavljem, koje je služeno na hrvatskom i slovačkom jeziku, predvodili su učenici hrvatskih odjela.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja

Uz novu školsku godinu svake godine počinjemo i s novim aktivnostima iz Gradske knjižnice. I ove vas godine pozivamo na sudjelovanje u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba, Hrvatski centar za dječju knjigu i Odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice s Mediatekom, a naravno za područje Subotice i okolice provodi ga Gradska knjižnica Subotica.

UNESCO je proglasio 2015. Međunarodnom godinom svjetlosti i tehnologija zasnovanih na svjetlu, stoga je i kviz posvećen ovoj temi. Naslovljen je »Putovanja do znanja«. I doista ćete putovati. Kako biste popunili upitnik koji se nalazi na mrežnoj stranici Knjižnica grada Zagreba <http://www.knjiznica.hr/kviz/> poslužiti ćete se sljedećim knjigama i online izvorima:

Jasna Bagić Ljubičić: Mali fizičar

Milan Sikirica: 77 kuhinjskih pokusa

online enciklopedije i online leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža: Hrvatska enciklopedija, Proleksis enciklopedija i Hrvatski obiteljski leksikon, kao i E-škola fizika - E-škola Hrvatskog fizikalnog društva.

HRCKOVI DETEKTIVI

Nagradno pitanje

Koja hrvatska udruga organizira Smotru dječjih pjevača i zborova?

Odgovor:

KUPON

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Škola

Razred

Ne brinite, nije potrebno sve pročitati, ali ćete se svakako poslužiti ovim izvorima.

Kada popunite online upitnik možete uživati i čekati izvlačenje nagrada. To napravite najkasnije do 28. listopada. Točni upitnici sudjeluju u izvlačenju nagrada. Bit će dodijeljene dvije glavne nagrade, a one su put u Zagreb na završnu priredbu koja će biti 12. studenoga, kao i posjet Sajmu knjiga INTERLIBER. Umjesto klasične predstave, ove godine bit će priredena svjetlosna avantura. No, nećemo sve odavati, samo vas želimo zainteresirati. Detalje ćete doznati tijekom trajanja kviza.

Što mislite? Vrijedi li sudjelovati?

Razmislite, pa se vidimo u Grdskoj knjižnici Subotica.

B. I.

Smotra dječjih pjevača i zborova

Jedanaesta Smotra dječjih pjevača i zborova i ove godine oduševila je nazočne, koji su u petak, 11. rujna, do posljednjeg mjesta ispunili Veliku vijećnicu Gradske kuće u Subotici. Dječjim festivalskim orkestrom i vokalnim solistima ravnala je prof. Mira Temunović, a Smotru je organizirala Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama. Tijekom cjelovečernjeg programa osim instrumentala izvedeno je još 19 kompozicija i publici se predstavilo 19 vokalnih solista. Posljednju točku izveli su svi solisti skupa u pratnji orkestra. Na ovogodišnjoj Smotri nastupili su učenici iz subotičkih osnovnih škola »Ivan Milutinović«, »Sveti Sava« i »Matko Vuković«, kao i iz OŠ »Pionir« iz Žednika, OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina i OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta, a oni su: Marijana Vojnić Hajduk, Iva Molnar, Iva Gabrić, Kristina Vuković, Maja Oračić, Josipa Stantić, Matija Ivković Ivandekić, Lucija Horvatski, Lucija Vukov, Ana Francišković, Emil Cvijin, Cecilija Sudarević, Luka Skenderović, Magdalena Temunović, Dunja Šimić, Josipa Kujundžić, Kristina Crnković, Mila Kujundžić i Pavao Piuković. U ulozi voditelja izvrsno su se snašli: Katarina Vojnić Purčar, Petar Pečerić i Donna Karan.

ZAZIV DUHA SVETOGA

Već sutradan, sudionici Smotre priključili su se prijateljima na zazivu Duha Svetoga na početku školske i vjeronaučne godine. Svetu misu za novi početak je u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske predvodio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, koji je djeci poslao mudre misli i poruke. Na misi su sudjelovala djeca iz škola u kojima se pohađa katolički vjerovauk, a sva djeca, njih oko tisuću, dobila su na dar bilježnicu za novu vjeronaučnu godinu. Ova sveta misa ove godine je održana po deseti puta za redom.

HAJDEMO SE UPOZNATI

Kako to biva na početku svake školske godine, vrijeme je da upoznamo skupine u vrtićima koje rade na hrvatskom jeziku. U vrtiću »Marija Petković Sunčica« imamo dvije skupine - Pačice i Cvjetice, a ima ih ukupno 45, među kojima ima 13 predškolaca. Vrtić »Marija Petković - Biser« broji 15 djece, predškolaca ima 3. U vrtiću u Maloj Bosni »Bambi« upisano je 12 djece, od kojih su 2 predškolaca. Vrtić u Tavankutu »Petar Pan« ima 15 upisanih, od kojih su njih 5 predškolci.

ŠTO SE U VRTIĆU RADI?

Što se u vrtiću radi,
Što se u vrtiću radi,
Prijateljstvo tu se sadi,
Prijateljstvo tu se sadi.

U vrtiću još se i pjeva,
I drugarstvo nam sazrijeva,
Po vrtića cijela četa,
A na čelu naša teta.

Ujutro se igra i uči,
A popodne ide se kući,
Sunčica je vrtić naš,
Druženje je super baš!!!

Važno o vrtiću

Nešto je važno reći o vrtiću:
Mama me ostavila teti
Koja ima djece kao Snjeguljica
Patuljaka u jednom crtiću.

A moja mama, čudni moj svijete,
Pet dana tjedno, nema baš nijedno,
Kako ona kaže, slatko dijete!

Josip Balaško

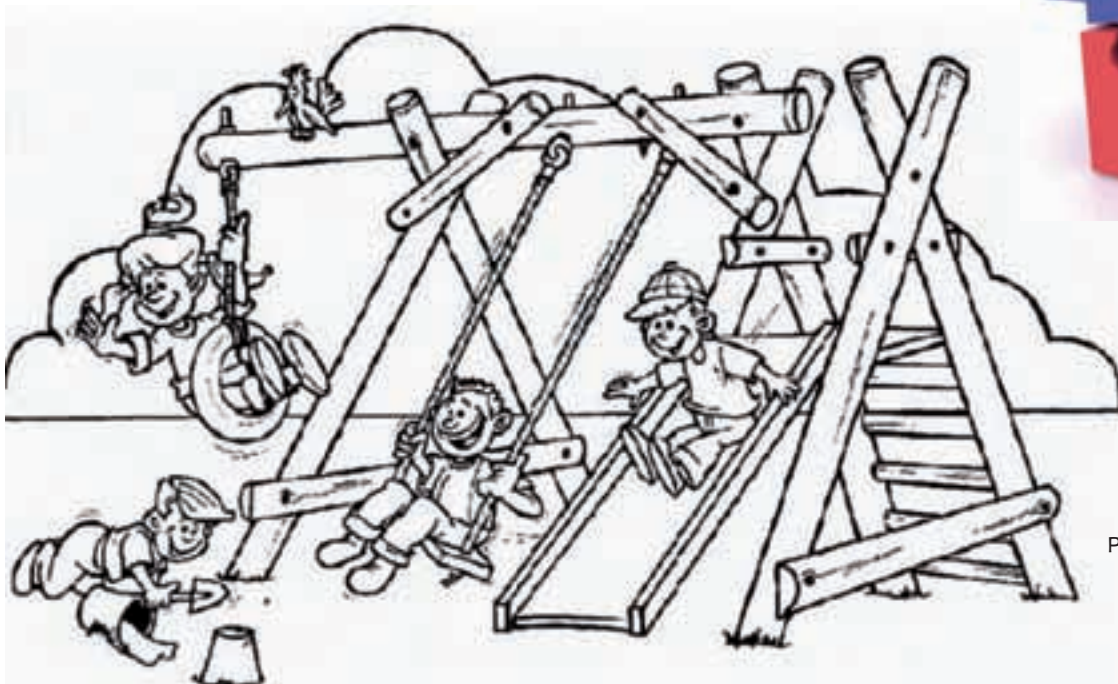
U vrtiću kad se sniva

U vrtiću kad se sniva,
Igračka je svaka živa,
Pa mi priča lutka Vida,
Da je Maja stalno skida.

A medo se jadan tuži,
Da se nitko s njim ne druži.
Autići, kamioni, svi za džipom
U koloni, jure, trče, huču, viču,
Svi po mome tepihčiću.

A kocke s ormara viču:
»Ispričajmo djeci priču!«
Ja sve tako, snivam, snivam,
Pa red pravim i uživam.

Nela Vrkljan

Pripremila: Marina Piuković

Novo nije uvijek dobro, ali...

kla da ona ne može više podnijeti da živi tamo gdje je godinama živjela u uvjerenju da je sretna i voljena i da je sve lijepo i dobro. Prešli smo kod tete, mamine sestre, za sad. Teta živi u kući, skroz je sve drugačije, pitam se samo kako ću se smrzavati na zimu, kad mi je već pomalo hladno ovdje – stan je toliko topliji...

Selimo stvari. Ja sam sad u sobici kojoj prozor gleda na ulicu. Čujem svakog prolaznika i tako nekad samo sjedim dolje na podu i šutim. Nekad tako, osluškujući, i zaspim na podu. Nisam nesretna, ne. Znam, dovoljno sam velika da znam da nisam ja kriva za rastavu i da je to njihov život, njihova odluka. Prijateljice su mi velika podrška. Zbilja su kraljice! Znaju kad govoriti, kad šutjeti, a kad zaplakati i zagrliti me čvrsto. Ne želim biti ni tužna. Ipak je to preteško pokadkad – i mama katkad ode, ili gledati stanove za nas, ili tako negdje ode... Uglavnom, učinila sam ljetos nešto ludo, nešto najludje u životu. Našla sam dok smo selili onu komodu koju teško pomičemo ispod nje jedan stari rođendanski darak od tete. Bio je to pribor za pisanje pisma – kuverte s listovima, prekrasne olovke i neke šablone za ukrasno pisanje. Tako sam se obradovala i zadivila! Na to sam potpuno zaboravila već odavno, jer nikad ne bih mislila da ću imati komu pisati pismo. Kako nisam imala internet još (teta je malo čudna, živi kao u prošlom stoljeću), a nije mi se dalo pisati duge sms-ice, sjela sam na pod pod prozor i počela pisati pismo – Tinu. Počela sam onako obično, kao da pričamo, da bih se onda i rasplakala i sve mu ispričala, sve onako iz srca. Potpisala sam se »Voli te Kristina« i brzo zalijepila kuvertu, kako se ne bih predomisli. Poslala sam također odmah, jer sam osjećala da ne mogu više tajiti. Tin je moj najbolji prijatelj i on mora razumjeti!

Tin <3... Razumio je. I on se potpisao s »Voli te Tin!« Sad se dopisujemo. Prekrasno je... Tin <3

Kristina

E, društvo moje, kod mene od ljeta sve novo... Novo nije uvijek dobro! Mama i tata su se dogovorili sporazumno rastati se. Sad prodaju stan, moj dom u kome sam odrasla, jedino mjesto gdje sam ikad živjela i bila potpuno sigurna. Mama je re-

Počela škola, a ja imam...

Imam tajnu... dopisujem se putem pisama! Sigurno se čudite i pitate otkud i čemu to, tko me na to tjera, kad svi imaju pristup internetu: komp sa skype-om, mobitele s viberom, facebook profile i google chat... Počelo je tako što sam jedan dan u srpnju u poštanskom sandučiću vidio da se nešto šareni, a nije bio dan za račune (to niti ne gledam, to je tatina dužnost). Osim toga, računi su bijeli, a ovo je izgledalo kao stranica novina. Skoro sam se naljutio – jesu li to neki klinci ubacili smeće u naš pretinac ili su ovi djelatnici letaka ipak unijeli svoje »akcije i reakcije«, kako ih zove moj tata. »Jest«, uvijek komentira kad mama kaže: »Ali, dragi, na akciji je, sjajna je cijena...« »Jest, draga... To je prava akcija – ti vidiš, smisliš i kupimo, a kad dođe kraj mjeseca – dođe reakcija: drastično smanjena dubina novčanika i glavobolja!«

Možete si misliti kako sam se ja začudio kad sam vidio da je kuverta i da piše moje ime na njoj! Nisam se u hipu ni mogao sjetiti ni gdje stoji ključić, jer to koriste mama i tata isključivo, jer naravno – danas se poštom šalju samo računi, čak niti baka više ne piše božićne čestitke. Ipak, nešto me tjeralo da potrčim gore i pretražim ladicu s ključevima, punjačima za mobitele i sličnim sitnarijama. Bio sam tih, jer nešto mi je govorilo da to nije za priču – tko zna od koga je? Možda nisam dobro vidio svoje ime, možda je ipak za Svena, pa od neke cure? Zato sam ipak krišom otišao, triput se okrenuo da me nitko ne vidi, otključao sandučić i brzo izvadio kovertu. Požurio sam van i sjeo na klupu, gdje nitko ne prolazi. Vidio sam lijepo svoje ime i prezime i adresu na zaista neobičnoj kuverti. Na mjestu pošiljaoca, vidio sam ime od kojega mi je srce zatutnjalo – Kristina.

Što je pisalo u tom pismu, zbilja ne mogu reći. Toliko me je iznenadilo i nekako obradovalo, da želim te riječi, a i sve ono između riječi i redova, sačuvati samo za sebe i ne dati nikome...

Tin

Kviz Vojvodinu

Koje je rodno mjesto Branka Ištvančića, poznatog redatelja iz Zagrebe koji je režirao film »Duh u močvari«?

- a) Tavankut
- b) Sombor
- c) Plavna
- d) Novi Sad

Scenarij za dugometražni film za djecu »Duh u močvari« je raden prema istoimenoj knjizi omiljenog pisca za djecu Ante Gardaša uz čije su junake Mirona, Melite i ostalih odrastali mnogi naraštaji. I nakon skoro deset godina kako je proizveden film redatelja Branka Ištvančića je ponovno osvojio prvu nagradu. U okviru Međunarodnog filmskog festivala svjetskih kultura izabran je za najbolji igrani film.

U Subotici će 20. rujna 2015. godine biti održan Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest. Koji će to festival biti po redu?

- a) peti
- b) osmi
- c) deseti
- d) trinaesti

Ideja o pokretanju festivala hrvatskih duhovnih pjesama u Subotici rodila se u Somboru 2. svibnja 2005. godine na tradicionalnom Danu mladih Subotičke biskupije. Još iste godine vlč. dr. Marinko Stantić poduzeo je potrebne korake kako bi prvi HosanaFest bio održan 3. rujna 2006. godine u Subotici na kojem su mladi pjesmom slavili Gospodina. Slogan ovogodišnjega festivala je »Snagom Ljubavi!«

Kako se zove hrvatska udruga koja funkcionira u Plavni, selu u jugozapadnoj Bačkoj?

- a) HKPD Matija Gubec
- b) HKUPD Matoš
- c) Hrvatska čitaonica
- d) UG Urbani Šokci

Uz Plavnu se vežu imena dva poznata Hrvata. Otac Antuna Gustava Matoša je bio podrijetlom iz Plavne, kao i mati poznatog hrvatskog muzikologa Josipa Andrića. Stoga se u ovom selu svake godine održavaju Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u sklopu kojih se priređuju predavanja, likovna kolonija, razni kulturno-umjetnički programi, izložbe slikarskih radova, koncerti i slično.

Poznati Zoološki vrt na Paliću postao je bogatiji za tri mladučenta lemura. Pogodite koliko lemura sada živi u palićkom ZOO vrtu?

- a) 5
- b) 6
- c) 15
- d) 50

Lemur je sisavac koji pripada redu primata. To su vitke životinje s dugim, gusto dlakavim repovima. Krzno im je meko i ponekad prošarano. Žive u prašumama Madagaskara, Afrike i ponegdje u Aziji. Kako ne žive dugo kada su zatvoreni, ne mogu se naći često po zoološkim vrtovima. Srećom, palićki ZOO vrt ih ima od 2008. godine kada je donijet jedan par lemura sa svojim mladuncima.

Barbarina bubamara

Priprava:

Tost ili izrezani kruh premažite krem sirom ili kiselim vrhnjem. Na to stavite list sira. List salame zarezite po sredini ali ne do samog kraja. Malom modlom izvadite 6 krugova. Ovako izrezanu salamu stavite na kruh sa sirom, s tim da razrezani dio malco razdvojite kako bi ličio na raširena bubamarina krila. Tanko narežite 6 kolutova kobasice i postavite ih ispod izrezanih rupa na salami. Crnu maslinu prerežite na pola i jednu polovicu stavite kao glavu bubamari. Od ostatka izrežite 6 nožica za bubamaru. Na glavi čačkalicom i krem sirom nacrtajte oči. Od grančice peršinovog lišća izrežite dva komadića koja ćete zabosti u glavu bubamare kao ticala. Dobar tek!

Barbarinu bubamaru je za vas pripremila Barbara Piuković, učenica 3.h razreda OŠ »Matko Vuković« u Subotici. Ona pohađa i prvi razred niže glazbene škole, gdje svira tamburu u klasi prof. Sonje Berte, kao i probe foklora u HKC-u »Bunjevačko kolo«.

Vrijeme priprave:
5 minuta

Potrebni sastojci:

tost kruh ili neki drugi rezani kruh

sir za tost

kiselo vrhnje
ili krem sir

kobasica

salama

crna maslina

peršinov list

Priredila: Bernadica Ivanković

Jeste li znali?

VODA JE DRAGOCJENA - TREBA JE ČUVATI

- ➔ U trenutku kada čovjek ima osjećaj žeđi, organizam izgubi preko 1 % ukupne količine vode koju sadrži.
- ➔ Nakon intenzivnih fizičkih napora gubitak tjelesne težine čovjeka odlazi na gubitak određene količine vode u organizmu, a ne na gubitak masti iz organizma.
- ➔ Voda rastvara više supstancija od bilo koje druge tečnosti. Spada u najbolje rastvarače kemijskih supstancija, minerala i nutritijenata.
- ➔ Negdje između 70 i 75 % Zemljine površine je pokriveno vodom.
- ➔ Od ukupne količine vode na zemlji, ljudima je za korištenje pristupačno tri desetine. U ovu količinu ulaze vode podzemnih akvifera, reka i jezera.
- ➔ SAD ima tri puta veću potrošnju vode na dan od prosjeka za europske zemlje i mnogo više vode od većine zemalja u razvoju.
- ➔ Stanovnici Srbije, prema službenim podacima, dnevno u prosjeku troše 250-300 litara vode, što se ocjenjuje kao »rasipničko ponašanje«.
- ➔ Prosječna potrošnja vode u većini europskih zemalja kreće se između 120 i 150 litara dnevno. 1,1 milijarda ljudi nema pristup zdravoj pijaćoj vodi.
- ➔ 2,5 milijardi nema elementarne sanitarne uslove za normalan život.
- ➔ Više od 5 milijuna ljudi godišnje umire od bolesti koje se prenose zagađenom vodom.
- ➔ Vodu treba čuvati, ne rasipati je, jer je dragocjena za život na planetu.

Kinomania

Žabac Regi

Animirani film o žapcu s krizom identiteta. Za razliku od svojih prijatelja, boji se vode i ne voli skakati. Osjeća se neshvaćenim i prepun je pitanja, stoga sa svojom najboljom prijateljicom, letećom vjevericom kreće u potragu za smislom života. Fantastično putovanje odvest će ih u prašume Amazone gdje će upoznati vrlo zanimljive likove. Nakon što ga slučajno hipnotiziraju, postavlja se pitanje: je li je Regi začarani princ zarobljen u tijelu žapca, ili samo zbunjeni i neobični stanovnik džungle?

Mune: Čuvar Mjeseca

Kada faun imenom Mune postane čuvar Mjeseca, nespretnom nezgodom u opasnost dovede Mjesec i Sunce. To iskoristi zli i korumpirani titan Necrossa koji Sunce želi samo za sebe, čime će poremetiti ravnotežu dana i noći. Stoga Mune, uz pomoć prijatelja Glima i

ratnika Sohonea, koji je ujedno čuvar Sunca, odlazi na uzbudljivu pustolovinu kako bi Sunce i Mjesec vratio na njihovo mjesto na nebu.

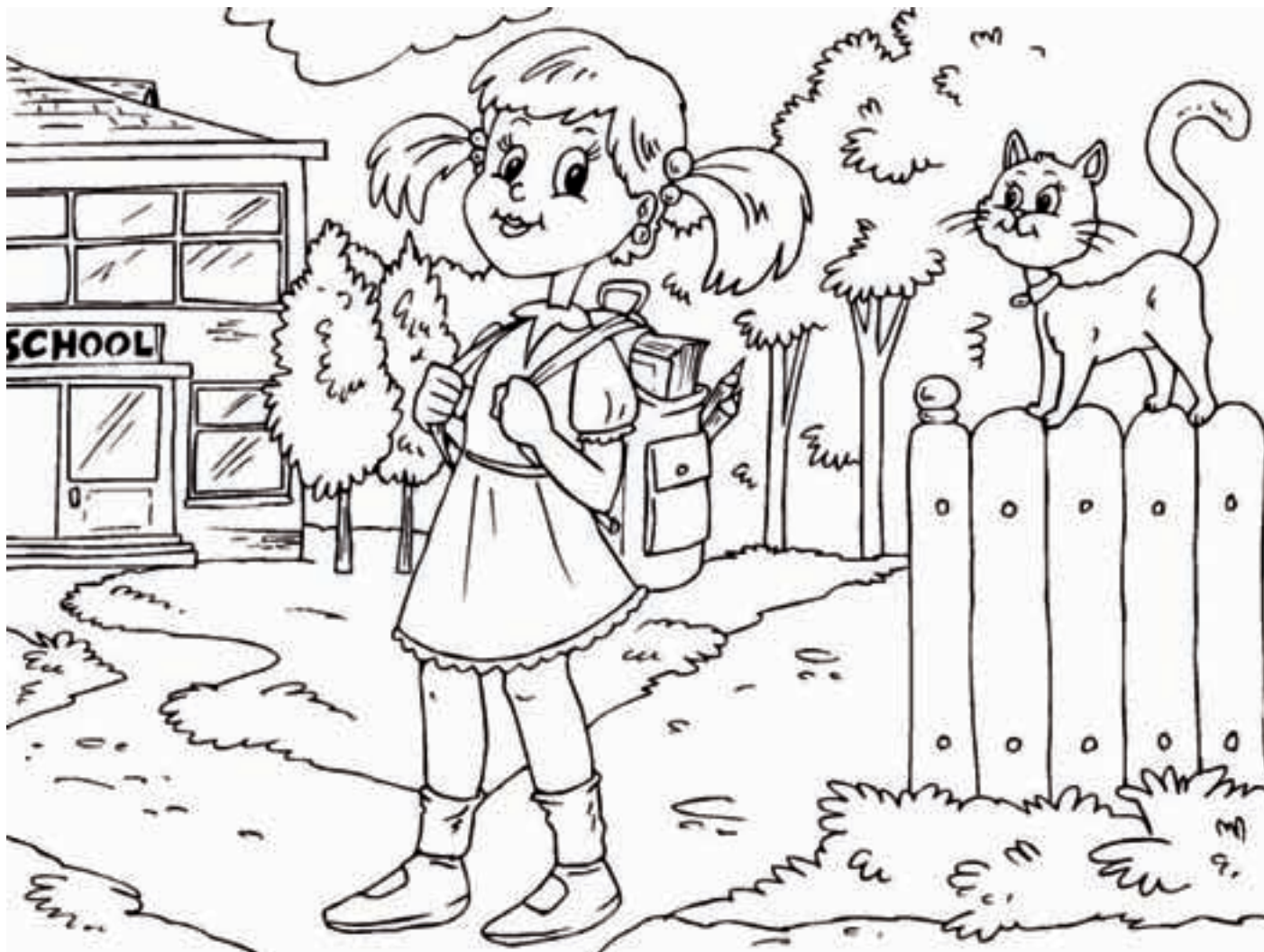
U osam smjerova pronadi i precrtaj sljedeće pojmove: UČENIK, DOM, OLOVKA, KREDA, RED, ŠKOLARAC, PANO, SPUŽVA, PET, PRVAŠIĆ, UDŽBENIK, POČETNICA, MAPA, PERNICA, RAZRED, ĐAK. Preostala slova dat će konačno rješenje. Rješenje upiši u kvadratiće ispod osmosmjerk.

P	A	C	I	N	T	E	Č	O	P
S	A	R	T	E	P	S	K	E	O
K	R	N	T	A	P	R	N	L	A
I	E	P	O	U	E	Č	O	C	R
N	D	O	Ž	D	I	V	I	A	K
E	K	V	A	Š	K	N	Z	A	I
B	A	A	A	A	R	R	P	D	N
DŽ	Č	V	Đ	E	E	A	E	O	E
U	R	T	P	D	M	A	K	M	Č
P	C	A	R	A	L	O	K	Š	U

Riješi »Sudoku« zagonetku:

Pravila: U svakom manjem kvadratu moraju biti brojevi od 1 do 9 bez ponavljanja (matematika nema veze s igrom - nema nikakvih zbrajanja, oduzimanja, množenja...). Također, u svakom vodoravnom i okomitom redu moraju biti brojevi od 1 do 9, bez ponavljanja.

			9		4			
	3						9	
1				6				2
			4		2			
6				3				4
	5						4	
			7		5			

3					8			
	1					8	4	
		4				6	3	
			1					5
2					5			
	8	1				9		
	7	3					2	
			8					6

